

ЛЕМЕХА Р. І.,

кандидат юридичних наук,

здобувач наукового ступеня

доктора юридичних наук

(Запорізький національний університет)

УДК 342.9 (477)

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.5.11>**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ МИТНИХ РЕЖИМІВ В УКРАЇНІ**

У науковій публікації досліджуються теоретико-методологічні засади митних режимів в Україні як окремого предмета дослідження доктрини адміністративного права.

Зазначається, що митний режим є комплексом взаємопов'язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарів, їхній правовий статус, умови оподаткування й обумовлюють їх використання після митного оформлення.

Формулюється висновок про те, що роль міжнародних норм і принципів у регулюванні митних режимів є визначальною, враховуючи фундаментальний принцип примату міжнародного права над національним, що є складником принципу верховенства права. Не менш важливою є роль норм міжнародного приватного права, які встановлюють правила міжнародної торгівлі, визначають Інкотермс, які виступають єдиним набором міжнародних правил для однозначного тлумачення найбільш уживаних торговельних термінів у зовнішній торгівлі.

До принципів правового регулювання митних режимів варто віднести загальноправові (верховенства права, законності, правової визначеності, рівності всіх перед законом, гласності тощо), а також спеціальні принципи, серед яких: принцип сприяння розвитку міжнародної торгівлі; принцип захисту національних інтересів і безпеки у сфері зовнішньоекономічної діяльності; принцип диспозитивності обрання митного режиму суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності, принцип доступності адміністративних послуг, які надаються органами публічної адміністрації (реалізація принципу «єдиного вікна» в роботі органів і посадових осіб Державної митної служби України) тощо.

Зазначається, що в умовах продовження процесів євроінтеграції та з урахуванням потреби сприяння розвитку міжнародної торгівлі в Україні відбувається посилення ролі диспозитивного методу у правовому регулюванні митних відносин. Зважаючи на мету національної держави набути повноправного членства в Європейському Союзі, наближення національних митних правил і процедур до стандартів ЄС є ключовим завданням публічної адміністрації в Україні.

Формулюється висновок про те, що дослідження теоретико-методологічних засад митних режимів в Україні є основою для подальшого вдосконалення чинного національного законодавства та юридичної практики, розроблення перспективного законодавства у сфері правового регулювання митних режимів.

Ключові слова: *засади, митні режими, принципи, митний кордон, митна справа, переміщення, товари, правовий статус, митні процедури, митні відносини, адміністративне право, публічна адміністрація.*

Lemekha R. I. Theoretical and methodological principles of customs regimes in Ukraine

The scientific publication is devoted to the theoretical and methodological principles of customs regimes in Ukraine as a separate subject of study of the doctrine of administrative law.

It is noted that the customs regime is a set of interrelated legal norms that, in accordance with the stated purpose of moving goods across the customs border of Ukraine, determine the customs procedure for these goods, their legal status, tax conditions and determine their use after customs clearance.

It is concluded that the role of international norms and principles in the regulation of customs regimes is decisive, given the fundamental principle of the primacy of international law over national, which is part of the principle of the rule of law. Equally important is the role of private international law, which establishes the rules of international trade, defines Incoterms, which are the only set of international rules for the unambiguous interpretation of the most commonly used trade terms in foreign trade.

The principles of legal regulation of customs regimes should include general law (rule of law, legality, legal certainty, equality before the law, publicity, etc.), as well as special principles, including: the principle of promoting international trade; the principle of protection of national interests and security in the field of foreign economic activity; the principle of dispositive choice of the customs regime as a subject of foreign economic activity, the principle of availability of administrative services provided by public administration bodies (implementation of the “single window” principle in the work of bodies and officials of the State Customs Service of Ukraine), etc.

It is noted that in the context of continuing the process of European integration and taking into account the need to promote international trade in Ukraine, the role of the dispositive method in the legal regulation of customs relations is strengthening. Given the goal of the nation state to gain full membership in the European Union, the approximation of national customs rules and procedures to EU standards is a key task of public administration in Ukraine.

Research of theoretical and methodological principles of customs regimes in Ukraine is the basis for further improvement of current national legislation and legal practice, development of promising legislation in the field of legal regulation of customs regimes.

Key words: *principles, customs regimes, principles, customs border, customs business, movement, goods, legal status, customs procedures, customs relations, administrative law, public administration.*

Вступ. Суспільні відносини у сфері митної справи є предметом регулювання багатьох галузей права, проте саме норми адміністративного права, які мають владно-управлінський характер, більшою мірою регулюють вказані суспільні відносини, забезпечуючи реалізацію митної політики держави. Особливе місце у митних відносинах посідають норми, якими врегульовано митні режими, адже останні є комплексом взаємопов'язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарів, їхній правовий статус, умови оподаткування й обумовлюють їх використання після митного оформлення. Дослідження теоретико-методологічних засад митних режимів в Україні є основою для подальшого вдосконалення чинного національного законодавства та юридичної практики, розроблення перспективного законодавства у сфері правового регулювання митних режимів.

Питання адміністративно-правового регулювання митних відносин в Україні досліджуються в роботах фахівців у сфері адміністративного права, серед яких роботи О. Бандурки, В. Бевзенка, Н. Білак, М. Віхляєва, Н. Губерської, С. Гусарова, Р. Калюжного, Т. Коломоєць, В. Колпакова, А. Комзюка, О. Кузьменко, В. Курила, Д. Лук'янця, Д. Лученка,

П. Лютікова, М. Мельника, Р. Мельника, О. Миколенка, Я. Назарової, Н. Нижник, Д. Приймаченка, С. Стеценко, М. Тищенко, О. Чуприни, А. Школика та інших учених-адміністративістів. Із останніх досліджень варто виділити дисертаційну роботу М. Мельника «Інститут митних режимів в митному праві України» [1]. Проте питання теоретико-методологічних засад митних режимів в Україні досліджено фрагментарно, більшою мірою в межах більш загальних тем, що актуалізує проведення дослідження.

Методологія дослідження ґрунтується на комплексному поєднанні філософських (законів діалектики та метафізики), загальнонаукових і спеціально-юридичних методів дослідження (методології порівняльного правознавства, методу юридичного моделювання тощо), принципів об'єктивності та історизму.

Постановка завдання. Метою наукової публікації є дослідження теоретико-методологічних засад митних режимів в Україні як окремого предмета доктрини адміністративного права.

Результати дослідження. Митне право визначається науковцями як комплексна галузь права, яка являє собою систему правових норм різної правовалузевої належності, що встановлюються (санкціонуються) державою і призначаються для регулювання суспільних відносин, пов'язаних із переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України, стягненням митних платежів, митним оформленням, митним контролем та іншими засобами проведення митної політики як складової частини внутрішньої і зовнішньої політики України [2, с. 8].

Правильне розуміння природи митного права є важливим для визначення теоретико-методологічних засад митних режимів як одного із ключових інститутів митного права.

На думку Ю. Дьоміна, митно-правові норми – це великий масив нормативно-правових актів, що належать до сфери правового регулювання конкретних, але різної спрямованості суспільних відносин, обмежених рамками митної справи, тому їх треба виділити в окрему підгалузь адміністративного права [3, с. 298]. Загалом, варто погодитись із таким твердженням, адже підгалузь права об'єднує декілька споріднених інститутів права, проте через свій комплексний характер митне право часто виходить за межі публічно-правових відносин і містить елементи міжнародно-приватного та національного приватного права.

Заслугує на увагу думка авторів, які вважають митне право комплексною галуззю права. Їхніми аргументами на користь цієї позиції є особливості предмета й методу митного права, перший з яких передбачає регулювані правом суспільні відносини, які мають переважно державно-управлінський характер, пов'язуються зі здійсненням функцій управління митною справою відповідними уповноваженими органами державної влади, їхніми посадовими особами, але за галузевою ознакою вони поділяються на три групи: адміністративно-правові, фінансово-правові та договірні (цивільно-правові) відносини [4, с. 60–61]. Ключову роль у митній справі відіграють адміністративно-правові відносини, адже саме органи публічної адміністрації в особі посадових осіб Державної митної служби України здійснюють адміністрування переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України, стягнення митних платежів, митного оформлення, здійснюють митний контроль.

Метод митного права, як аргументовано зазначають Т. Коломоєць, С. Ківалов, Б. Кормич та інші науковці, зумовлений специфікою предмета правового регулювання, є комплексним, поліструктурним, водночас його основним, домінантним є імперативний складник, що зумовлено специфікою діяльності держави в митній сфері, допоміжним – диспозитивний, який використовується під час регулювання деяких зобов'язальних відносин [5, с. 27; 6, с. 6].

Імперативний метод є основним методом правового регулювання митних відносин, адже першочерговим завданням публічної адміністрації в процесі реалізації митної політики держави є захист національних інтересів та безпеки, здійснення державного контролю та нагляду у сфері митної справи. Диспозитивний метод правового регулювання у митних відносинах проявляється у вільному праві суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності вибрати необхідний митний режим, застосувати ті або інші правила міжнародної торгівлі (умови постачання товарів на експорт та імпорт, визначені Міжнародною торговою палатою в правилах Інкотермс), типовий контракт міжнародної купівлі-продажу для виготовленої продукції тощо.

В умовах продовження процесів євроінтеграції та з урахуванням потреби сприяння розвитку міжнародної торгівлі очевидною є тенденція щодо посилення ролі диспозитивного методу у правовому регулюванні митних відносин. Досвід реалізації митної політики Європейського Союзу та прагнення України набути повноправного членства в ЄС вимагають поступового спрощення митних процедур, їх автоматизації та забезпечення абсолютної прозорості. Сутність Європейського Союзу полягає у фактичній відсутності митних кордонів, свободі переміщення товарів через внутрішні кордони, проте така свобода поєднується з ретельним контролем кількості, класифікації та якості товарів, які переміщуються через зовнішній кордон ЄС. Тому наближення національних митних правил і процедур до стандартів ЄС є ключовим завданням публічної адміністрації в Україні.

Б. Кормич у науковій публікації «Митні режими як інститут митного права» визначає митні режими як один із ключових інститутів законодавства в галузі державної митної справи, важливість якого підкреслюється встановленням міжнародних стандартів і навіть безпосереднього міжнародно-правового регулювання деяких із митних режимів (тимчасового ввезення, транзиту), що зумовлює складну структуру правового регулювання митних режимів і надають актуальності та практичного значення науковому аналізу цієї проблематики [7, с. 88].

Роль міжнародних норм і принципів у регулюванні митних відносин є визначальною, враховуючи фундаментальний принцип примату міжнародного права над національним, що є складником принципу верховенства права. Не менш важливою є роль норм міжнародного приватного права, які встановлюють правила міжнародної торгівлі, визначають Інкотермс, які виступають єдиним набором міжнародних правил для однозначного тлумачення найбільш уживаних торговельних термінів у зовнішній торгівлі. Отже, норми міжнародних договорів, принципи міжнародного права є основою теоретико-методологічних засад митних режимів в Україні.

На думку Р. Шишки і В. Сергієнка, система митного права є інституційною та дворівневою. Інституційність митного права зумовлена наявністю значної кількості нормативних актів, присвячених регулюванню окремих інститутів митного права. Питання про систему митного права є суперечливим, оскільки воно «складено» з норм різної галузевої належності. Під час розв'язання цього питання треба орієнтуватися на те, що у формуванні його змісту й систематизації норм визначальна роль належить державі. Згідно із завданнями створення митного права, що відповідає вимогам ринкової економіки, держава формує галузь митного права в тому вигляді, у якому воно потрібне для досягнення мети сучасної митної політики. Митне право структурно складається із Загальної та Особливої частин. Загальна частина митного права містить митні правові норми, у яких виражено загальні положення, що стосуються регулювання всієї сукупності суспільних відносин у сфері митної справи. До складу Загальної частини митного права входять такі митно-правові інститути (сукупності митно-правових норм, що регулюють однорідні суспільні відносини в митній справі), які: а) визначають мету, принципи й зміст митної справи; б) регулюють правовий статус митних органів; норми, що регулюють державну службу в митних органах і визначають правовий статус посадових осіб митних органів; в) упорядковують правовий статус осіб, які переміщують товари і транспортні засоби через митний кордон; г) визначають форми й методи митної діяльності, серед яких важлива роль належить митно-правовим нормам, що регламентують порядок ухвалення актів у сфері митної справи й здійснення інших процесуальних і процедурних дій; г) регулюють примус у митній сфері. Особлива частина митного права містить у собі розташовані у визначеному Митним кодексом України порядку і логічній послідовності інститути митного права, зв'язок між якими об'єктивно зумовлений самою сутністю та змістом митної справи. До складу Особливої частини входять митно-правові інститути, що поєднують такі групи митно-правових норм, що регулюють: а) переміщення через митний кордон товарів і транспортних засобів; б) митні режими; в) митні платежі; г) митне оформлення; г) митний контроль; д) валютний контроль; е) ведення митної статистики і ТН ЗЕД. До Особливої частини митного права належать також норми, що регламентують

юрисдикційну діяльність митних органів. Ці норми містяться в Митному кодексі України. Вони регламентують дізнання, здійснюване митними органами, і провадження у справах про порушення митних правил, забезпечують їх правильний і своєчасний розгляд. До них належать норми, що регулюють службу в митних органах України [8, с. 175].

Інститут митних режимів, як і інші складники Особливої частини митного права, реалізується та застосовується на практиці в органічному поєднанні з нормами Загальної частини, адже щоденна практична діяльність суб'єктів владних повноважень у сфері митної справи повинна здійснюватися з обов'язковим врахуванням закріплених у Митному кодексі України принципів.

Інститут митного режиму, на думку І. Міщенко, є одним із ключових у митному праві України, оскільки кожен суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності, переміщуючи товар через митний кордон, зіштовхується з потребою декларувати свій товар, обираючи водночас найбільш сприятливий йому режим залежно від мети такого переміщення. Правильний вибір митного режиму – запорука ефективного здійснення зовнішньоекономічної операції [9, с. 75].

Як зазначає М. Мельник, інститут митних режимів являє собою комплексний міжгалузевий інститут права в системі митного права як комплексної галузі права, який містить сукупність відособлених правових норм адміністративного, фінансового, цивільного, господарського, міжнародного та інших галузей права, які регулюють групу взаємозалежних суспільних відносин, що виникають під час здійснення митних процедур відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України, визначення їхнього правового статусу, умов оподаткування і використання після митного оформлення [1, с. 18–19].

Загалом погоджуючись із таким визначенням, варто зазначити, що ядром зазначеного міжгалузевого інституту права є норми адміністративного права, за допомогою яких держава здійснює управління суспільними відносинами у сфері митної справи загалом і щодо митних режимів зокрема. Норми інших галузей права мають допоміжний, факультативний характер, доповнюючи регулювання зазначених публічно-владних відносин між суб'єктами зовнішньоекономічної господарської діяльності та органами публічної адміністрації в особі органів і посадових осіб Державної митної служби України.

М. Мельник виділяє такі ознаки інституту митних режимів: а) у ньому поєднуються властивості публічно-правового та приватноправового інститутів, що знаходить своє вираження в поєднанні імперативного й диспозитивного методів правового регулювання, водночас структурно переважна кількість норм, що його утворюють, належить до публічно-правових; б) він регулює суспільні відносини, які належать до декількох галузей права (адміністративного, фінансового, цивільного, господарського, міжнародного та ін.), однак предметом регулювання є не вся сукупність вказаних відносин, а лише ті з них, які пов'язані зі здійсненням митних процедур відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України, визначенням їхнього правового статусу, умов оподаткування й використання після митного оформлення, тобто вказані суспільні відносини відрізняються видовою однорідністю їхнього соціального змісту; в) адміністративно-правові та фінансово-правові відносини сукупно переважають серед інших видів правовідносин, які є предметом правового регулювання в межах інституту митних режимів; г) відрізняється наявністю загальної юридичної конструкції та принципів, у межах яких умови перебування товарів, транспортних засобів комерційного призначення у відповідному митному режимі, обмеження щодо їх використання, застосування заходів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності визначаються Митним кодексом України, іншими законодавчими актами України з питань державної митної справи та у сфері зовнішньоекономічної діяльності, а питання, пов'язані з виконанням потрібних митних формальностей і здійсненням митного контролю товарів, поміщених у відповідний митний режим – суто Митним кодексом України [1, с. 20].

Перелічені ознаки інституту митних режимів також наголошують на ключовому значенні норм адміністративного права в процесі регулювання відповідних суспільних відносин.

До принципів правового регулювання митних режимів варто віднести загальноправові (верховенства права, законності, правової визначеності, рівності всіх перед законом, гласності тощо), а також спеціальні принципи, серед яких: принцип сприяння розвитку міжнародної торгівлі; принцип захисту національних інтересів та безпеки у сфері зовнішньоекономічної діяльності; принцип диспозитивності обрання митного режиму суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності, принцип доступності адміністративних послуг, які надаються органами публічної адміністрації (реалізація принципу «єдиного вікна» в роботі органів і посадових осіб Державної митної служби України) тощо.

У діяльності органів і посадових осіб Державної митної служби України вирішальне значення має дотримання спеціально-дозвільного режиму правового регулювання, відповідно до якого суб'єктам владних повноважень дозволено лише те, що прямо вказано в законі. Порушення зазначеного режиму повинно кваліфікуватись як перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (умисне вчинення працівником правоохоронного органу дій, які явно виходять за межі наданих йому прав чи повноважень, якщо вони завдали істотної шкоди охоронюваним законом правам, інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам, інтересам юридичних осіб) відповідно до чинного Кримінального кодексу України (ст. 365 КК України).

Не менш важливим є дотримання посадовими особами органів публічної адміністрації у сфері митних відносин принципу дотримання інтересів державної служби та запобігання випадкам зловживання владою або службовим становищем (умисного, з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для самої себе чи іншої фізичної або юридичної особи використання службовою особою влади чи службового становища всупереч інтересам служби, якщо воно завдає істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб), відповідальність за що передбачена ст. 364 КК України.

Серед загальноправових принципів функціонування митних режимів в Україні ключову роль має принцип правової визначеності, який є похідним від принципу належного урядування, адже стабільність і прогнозованість правової основи митних режимів є результатом ефективної правотворчої та правозастосовної діяльності органів публічної адміністрації, починаючи з Верховної Ради України та закінчуючи окремими посадовими особами Державної митної служби України.

Не менше значення для вдосконалення теоретико-методологічних засад митних режимів в Україні має правильне розуміння та дотримання принципу верховенства права, який передбачає три обов'язкові та взаємопов'язані складники: принцип верховенства прав і свобод людини, принцип верховенства норм міжнародного права над національним і принцип верховенства норм Конституції України над нормами інших законів і підзаконних нормативно-правових актів.

У контексті вдосконалення механізму функціонування митних режимів в Україні актуалізується потреба дослідження та впровадження в практичну діяльність спеціальних принципів їхнього правового регулювання.

В умовах продовження євроінтеграційних процесів особливу роль відіграє принцип сприяння розвитку міжнародної торгівлі, реалізація якого передбачає спрощення та оптимізацію митних процедур із метою заохочення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності до збільшення транзиту, імпорту та експорту товарів через митний кордон України, що, відповідно, приведе до збільшення надходжень до Державного бюджету України, зростання валового внутрішнього продукту тощо.

Не менш вагоме значення для вдосконалення теоретико-методологічних засад митних режимів в Україні має правильне розуміння та дотримання принципу захисту національних інтересів і безпеки у сфері зовнішньоекономічної діяльності, адже критерієм ефективного правового регулювання митних режимів є зростання національної економіки, позитивний зовнішньоекономічний баланс, захист інтересів національного виробника та створення нових робочих місць на митній території України.

Для ефективного функціонування митних режимів важливою є реалізація принципу доступності адміністративних послуг, які надаються органами публічної адміністрації, що передбачає реалізацію принципу «єдиного вікна» в роботі органів і посадових осіб Державної митної служби України, завершення процесу інформатизації (діджиталізації) та автоматизації митних процедур (концепція «митниці у смартфоні»), коли роль суб'єктів владних повноважень в ухваленні рішень є мінімальною і публічна адміністрація здійснює тільки незалежний зовнішній контроль ефективного функціонування автоматизованих та оцифрованих технологічних процесів у межах митних процедур.

Дотримання принципу диспозитивності обрання митного режиму суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності є неодмінною умовою функціонування митних режимів у демократичній країні та критерієм ефективності діяльності органів публічної адміністрації у сфері запобігання корупції та випадкам зловживання владою.

Висновки. Проведене дослідження теоретико-методологічних засад митних режимів в Україні дає змогу сформулювати висновок про те, що інститут митних режимів є комплексним міжгалузевим правовим інститутом, ключову роль у якому відіграють норми адміністративного права та імперативний метод правового регулювання. Митні режими є комплексом взаємопов'язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарів, їхній правовий статус, умови оподаткування й обумовлюють їх використання після митного оформлення.

Роль міжнародних норм і принципів у регулюванні митних режимів є визначальною, враховуючи фундаментальний принцип примату міжнародного права над національним, що є складником принципу верховенства права.

В умовах продовження процесів євроінтеграції та з урахуванням потреби сприяння розвитку міжнародної торгівлі в Україні відбувається посилення ролі диспозитивного методу у правовому регулюванні митних відносин. Зважаючи на мету національної держави набутти повноправного членства в Європейському Союзі, наближення національних митних правил і процедур до стандартів ЄС є ключовим завданням публічної адміністрації в Україні.

Принципами правового регулювання митних режимів є комплексне поєднання загальноправових принципів верховенства права, законності, правової визначеності, рівності всіх перед законом, гласності, а також спеціальних принципів: принципу сприяння розвитку міжнародної торгівлі; принципу захисту національних інтересів і безпеки у сфері зовнішньоекономічної діяльності; принцип диспозитивності обрання митного режиму суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності, принципу доступності адміністративних послуг, які надаються органами публічної адміністрації (реалізація принципу «єдиного вікна» в роботі органів та посадових осіб Державної митної служби України) тощо.

Дослідження теоретико-методологічних засад митних режимів в Україні є основою для подальшого вдосконалення чинного національного законодавства та юридичної практики, розроблення перспективного законодавства у сфері правового регулювання митних режимів.

Список використаних джерел:

1. Мельник М. Інститут митних режимів в митному праві України: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право ; Міжрегіональна академія управління персоналом. Київ, 2016. 251 с.
2. Настюк В., Шульга М.Г. Митне право України : навч. посібник. Харків : Нац. юрид. акад. України, 2001. 114 с.
3. Дьомін Ю. Митна справа в системі конституційних функцій української держави. *Сучасний конституціоналізм та конституційна юстиція : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Одеса : Юридична література, 2001. С. 297–299.
4. Константи́й О. Щодо проблеми місця митного права в системі права України, його предмета та методу правового регулювання. *Підприємство, господарство і право*. 2007. № 1. С. 59–62.

5. Коломосць Т. Адміністративний примус у публічному праві України: теорія, досвід та практика реалізації : монографія / за заг. ред. В. Шкарупи, Запоріжжя : Поліграф, 2004. 404 с.
6. Ківалов С., Кормич Б. Митне право: система та динаміка розвитку. *Митна справа*. 2002. № 1. С. 3–7.
7. Кормич Б. Митні режими як інститут митного права. *Митна справа*. 2013. № 6 (90). С. 86–92.
8. Шишка Р., Сергієнко В. Митне право України : навч. посібник. Харків : Еспада, 2002. 296 с.
9. Міщенко І. Новели інституту митного режиму в контексті реформування митного законодавства. *Адміністративне право і процес*. 2012. № 2. С. 73–77.

МАКУШЕВ П. В.,

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри теорії
та історії держави і права
(Навчально-науковий інститут права
та міжнародно-правових відносин
Університету митної справи
та фінансів)

РУДЕНКО І. О.,

магістрант факультету права
та психології
(Дніпровський гуманітарний
університет)

УДК 342.95:347.77

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.5.12>

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

У статті розкриваються концептуальні засади адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері інтелектуальної власності. Аналізується сучасний стан адміністративно-правової охорони інтелектуальної власності. Запропоновано визначити адміністративну відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності як реалізацію адміністративно-правової санкції, що виявляється в застосуванні судом до винної особи, яка скоїла це адміністративне правопорушення, покарання, передбаченого законодавством, згідно з визначеною законом процедурою. Аргументовано, що підставою застосування адміністративної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності є адміністративне правопорушення у сфері інтелектуальної власності – передбачене законодавством про адміністративну відповідальність суспільно шкідливе, протиправне, винне діяння, вчинене суб'єктом таких протиправних діянь, що посягає на сукупність майнових та/або особистих немайнових прав на результати свідомої інтелектуальної творчої діяльності людини. Визначено, що всім складам адміністративних правопорушень у сфері інтелектуальної власності

